

ROMANIAN RURAL LIFE ALONG THE WAY BETWEEN
FLAMANZI AND THE EUROPEAN UNION
OR
THE DRAMA OF THE VILLAGE AND THE ROMANIAN
PEASANT IN A CENTURY OF DELUSIONS,
DISAPPOINTMENTS AND HOPES

ACADEMIA ROMANA

CENTRUL DE CERCETARE
PENTRU DEZVOLTARE
DURABILĂ
TIMIȘOARA

INSTITUTUL DE
ECONOMIE AGRARĂ
BUCUREȘTI

ACAD. PĂUN ION OTIMAN

VIAȚA RURALĂ ROMÂNEASCĂ
PE LUNGUL DRUM ÎNTRE
FLĂMÂNZI ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ

SAU

DRAMA SATULUI ȘI A ȚĂRANULUI
ROMÂN ÎNTR-UN SECOL DE ILUZII,
DEZAMĂGIRI ȘI SPERANȚE

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

ARTPRESS
EDITURA ARTPRESS

2019

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE
Calea 13 Septembrie nr. 13, Sector 5
150711, București, România
Tel.: 4021-318 81 46, 4021-318 81 06
Fax: 4021-318 24 44
E-mail: edacad@ear.ro
Adresă web: www.car.ro

EDITURA ARTPRESS
Strada Petru Cermena nr. 1
300110, Timișoara, România
Tel.: +40 256 293 809
Tel./Fax: +40 256 293 975
E-mail: artpress@artpress.com.ro
Adresă web: www.artpress.com.ro

Referenți științifici:

Prof. univ. Dr. Vasile GOȘA

Prof. univ. Dr. Nicoleta MATEOC-SÎRB

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Oțiman, Păun Ion

Viața rurală românească pe lungul drum între Flămânzi și Uniunea Europeană sau Drama satului și a țăranului român într-un secol de iluzii, dezamăgiri și speranțe / acad. Păun Ioan Oțiman. - Timișoara : Artpress ; București : Editura Academiei Române, 2019

Conține bibliografie

ISBN 978-973-108-900-3

ISBN 978-973-27-3153-6

63

Coperta 1 Adrian BĂNEȘ (după V. Salanțiu, *La plug*, colecția autorului)

Redactor: Doina ARGESANU
Tehnoredactor: Ioan ALEXOAIIE
Coperta: Adrian BĂNEȘ

Bun de tipar: 05.12.2019. Format: 16/70 x 100.
Coli de tipar: 56,625.

C.Z. pentru biblioteci mari: 63(498)
C.Z. pentru biblioteci mici: 63

În memoria celor mulți care au plecat, dedic această carte tatălui meu, Păun, bunicului meu, Ion, precum și tuturor țăranilor care au trăit marea dramă a întoarcerii sub glia străbună, cu dorul neîmplinit de pământul care le-a dat viață, hrană și loc în lume, pământ apărat, de atâtea ori, cu ființa și sângele lor.

Dedic cartea de față și trudititorilor de azi ai pământului românesc, cu îndemnul: nu uitați ce s-a întâmplat cu țăranul, pământul și satul nostru în dramaticele vremuri pe care le-am lăsat, cu trei decenii în urmă, deoarece, citându-l pe marele pictor spaniol Goya, „uitarea naște monștri”, noi monștri, adaug eu, autorul cărții.

Mari speranțe îmi pun în tinereii români-europeni din prezent și viitor, cărora le adresez, cu profundă credință, imboldul meu sincer: **făuriți, pentru copiii și nepoții noștri, ceea ce generațiile precedente nu au reușit să împlinească: o nouă Românie – țară curată, mândră și prosperă!**

CUPRINS

PROFUNDĂ RECUNOȘTINȚĂ.....	19
CUVÂNT-ÎNAINTE	21
UNDE SE AFLĂ AGRICULTURA ROMÂNIEI ÎNTRE FLĂMÂNZI ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ?	25
WHERE IS ROMANIA'S AGRICULTURE BETWEEN FLAMANZI AND THE EUROPEAN UNION?	25
ARGUMENTE PENTRU SCRIEREA ȘI, EVENTUAL, CITIREA ACESTEI CĂRȚI	29
PARTEA ÎNTÂI. ȚĂRANUL. VIAȚA RURALĂ ROMÂNEASCĂ	39
Capitolul 1.1. ȚĂRANUL ROMÂN, VĂZUT DE MARI SCRITORI.....	41
1.1.1. Laudă țaranului român	41
1.1.2. Ion – pățimaș și victimă a pământului	44
1.1.3. Am fost și vom fi neam de țărani.....	48
1.1.4. Țăranul din alte țări văzut de scriitori – laureați ai Premiului Nobel pentru literatură.....	50
Capitolul 1.2. ȚĂRANUL ROMÂN ȘI VIAȚA RURALĂ ROMÂNEASCĂ · ÎN PRIMA PARTE A SECOLULUI XX.....	51
1.2.1. Țăranul român văzut de Constantin Garoflid	51
1.2.2. Țăranul român văzut de mari personalități străine	57
1.2.3. Viața rurală patriarhală	59
1.2.4. Țăranii români în anul 1907.....	62
1.2.5. Starea culturală și economică a populației rurale interbelice	67

Capitolul 1.3. ȚĂRANUL ROMÂN ȘI VIAȚA RURALĂ ROMÂNEASCĂ ÎN PERIOADA COTELOR ȘI A ÎNCEPUTULUI COLECTIVIZĂRII.....	73
1.3.1. Un capitol dramatic din viața țaranului român – cotele obligatorii.....	74
1.3.2. Drama chiaburilor români	76
Capitolul 1.4. ȚĂRANUL ROMÂN ÎN PERIOADA COMUNISTĂ	80
1.4.1. Efectele colectivizării asupra moralității țăranilor.....	81
1.4.2. Schimbări profunde în starea de moralitate a țăranului colectivist.....	83
1.4.3. Noile „mentalități” comuniste despre glia străbună.....	88
Capitolul 1.5. STAREA ACTUALĂ A ȚĂRANULUI (AGRICULTORULUI) ROMÂN	92
1.5.1. Țăranul român după anul 1989	92
1.5.2. „Europenizarea” țăranului (agricultorului) român	94
PARTEA A DOUA	
SATUL. SPAȚIUL RURAL ROMÂNESC	97
Capitolul 2.1. SATUL ROMÂNESC ÎN VIZIUNEA UNOR MARI SPIRITE NAȚIONALE.....	100
2.1.1. Elogiul satului românesc.....	101
2.1.2. Tipologia structurală a satelor românești	104
2.1.3. Cercetarea monografică a satului. Școala sociologică românească	107
Capitolul 2.2. ACTIVITĂȚI RURALE DISPĂRUTE SAU RESTRÂNSE ÎN PERIOADA COMUNISTĂ	113
2.2.1. Viața patriarhală agropastorală	113
2.2.2. Cultura plantelor	115
2.2.3. Pomicultura și viticultura.....	120
2.2.4. Culturile furajere	124
2.2.5. Creșterea oilor	126
2.2.6. Obiceiuri pastorale legate de oierit.....	136
2.2.7. Morăritul	140
2.2.8. Alte forme de asociere (ortăcie)	148
Capitolul 2.3. SATUL ROMÂNESC ÎN PERIOADA COMUNISTĂ	151
2.3.1. Sistemizarea satului românesc	151
2.3.2. Depopularea, stagnarea și demolarea satului românesc.....	152

Capitolul 2.4. STAREA DE AZI A SPAȚIULUI RURAL ȘI A SATULUI ROMÂNESC	156
2.4.1. Structura locuințelor rurale.....	157
2.4.2. Echiparea tehnică a locuințelor rurale	162
2.4.3. Echiparea tehnică a gospodăriilor (fermelor) rurale.....	175
2.4.4. Echiparea tehnică a localităților rurale	177
2.4.5. Infrastructura rurală.....	186
2.4.6. Disparități urban:rural în România	186
Capitolul 2.5. EVOLUȚII DEMOGRAFICE ACTUALE ÎN SATUL ROMÂNESC - STUDII DE CAZ	188
2.5.1. Evoluția populației. Studiu de caz Valea Almăjului	188
2.5.2. Evoluția populației rurale. Studiu de caz Țara Hațegului	192
2.5.3. Evoluții sociale, culturale, spirituale și arhitecturale în satul românesc de azi	193
2.5.4. Amenajarea și dezvoltarea spațiului (teritoriului) rural	196
Capitolul 2.6. VULNERABILITĂȚI ÎN PROTEJAREA SPAȚIULUI ȘI LOCALITĂȚILOR RURALE	209
2.6.1. Cazul râului Nera: Inegalabilele izvoare și chei ale Nerei din Valea Almăjului – amenințate.....	209
2.6.2. Cazul satului Baziaș – Poarta dunăreană a țării, rușinea țării.....	211
2.6.3. Cazul Orașului Sulina – Poarta maritimo-dunăreană a României în paragină	212
2.6.4. Cazul Țării Hațegului – Retezat	213
PARTEA A TREIA	
PĂMÂNTUL. PROPRIETATEA FUNCİARĂ. REFORMELE AGRARE	219
Capitolul 3.1. REFORMELE AGRARE PREMERGĂTOARE MARIİ UNIRI	221
3.1.1. Reforma agrară a Domnitorului Alexandru Ioan Cuza	221
3.1.2. Efectele reformei agrare din anul 1864.....	224
3.1.3. Structura funciară a României în perioada 1866-1918.....	229
Capitolul 3.2. REFORMA AGRARĂ DIN 1918. EVOLUȚIA AGRICULTURII INTERBELICE (1918 – 1945).....	236
3.2.1. Preliminarii la reforma agrară din anul 1918	236
3.2.2. Principiile reformei agrare din anul 1918	241
3.2.3. Rezultatele reformei agrare din 1918 – 1921.....	249
3.2.4. Evoluția structurilor agrare românești după aplicarea reformei agrare.....	255
3.2.5. Caracterizarea economică a gospodăriilor românești din perioada interbelică... ..	257

Capitolul 3.3. REFORMELE AGRARE DIN PERIOADA GUVERNĂRII COMUNISTE (1945-1989)	261
3.3.1. Bazele „teoretice ale transformării socialiste” sau colectivizării agriculturii românești	261
3.3.2. Două ideologii, două concepții economice, două căi diferite, două rezultate diametral opuse	269
3.3.3. Reforma agrară din anul 1945	274
3.3.4. Rezultatele reformei agrare din anul 1945	276
Capitolul 3.4. COLECTIVIZAREA AGRICULTURII ROMÂNIEI	291
3.4.1. Colectivizarea – temă predilectă a literaturii postbelice	291
3.4.2. Colectivizarea în viziune moromețiană	295
3.4.3. „Pregătirea” colectivizării: cotele obligatorii, deportarea, canalul	301
3.4.4. Întovărășirea agricolă – formă intermediară de „obișnuire” a țărânului român cu colhozul	304
3.4.5. Etatizarea agriculturii în România	305
Capitolul 3.5. AGRICULTURA ROMÂNIEI DUPĂ COLECTIVIZARE (1962-1989)	312
3.5.1. Producția agricolă	312
3.5.2. Capacitatea economică de acumulare a agriculturii socialiste	330
3.5.3. Politica de investiții în agricultura comunistă	332
3.5.4. Rezultatele și consecințele agriculturii socialiste	334
Capitolul 3.6. REFORMA AGRARĂ POST (NEO) COMUNISTĂ DIN ANUL 1991	339
3.6.1. Preliminarii la reforma agrară postcomunistă (1991)	339
3.6.2. Legea fondului funciar (nr. 18/1991)	348
3.6.3. Starea agriculturii de stat după Decembrie '89 (1990 – 2000)	359
3.6.4. Starea generală a sistemului agroalimentar înaintea începerii negocierilor de aderare la Uniunea Europeană	368
Capitolul 3.7. SCURTĂ CARACTERIZARE A EVOLUȚIEI ECONOMIEI ROMÂNEȘTI ÎN TRANZIȚIE. LOCUL ȘI ROLUL AGRICULTURII	374
3.7.1. Indicatorii macroeconomici ai tranziției în România	376
3.7.2. Pledoarie pentru dezvoltarea unei agriculturi susținute	385
3.7.3. Paralelă între politicile rurale ale Guvernului României (1996) și Uniunii Europene	395

Capitolul 3.8. ESTE NECESAR UN PROGRAM GUVERNAMENTAL DE SUSȚINERE FINANCIARĂ AL AGRICULTORILOR ROMÂNI?	414
3.8.1. Politica Agricolă Comună Europeană	416
3.8.2. Susținerea financiară a agriculturii în România după 1989	419
3.8.3. Politicile guvernamentale de susținere ale agriculturii	421
Anexa 1. Programul guvernului României 1996-2000 și acordul ASAL	425

Capitolul 3.9. RESTRUCTURAREA AGRICULTURII ÎN VEDEREA ADERĂRII LA UNIUNEA EUROPEANĂ	431
3.9.1. Spre ce și cine ne îndreptăm?	432
3.9.2. Teze referitoare la starea actuală a agriculturii și a spațiului rural în România – premise ale politicii de dezvoltare rurală	433
3.9.3. Agricultura și dezvoltarea rurală – componente esențiale pentru aderarea României în Uniunea Europeană	436
3.9.4. Programe privind restructurarea agriculturii și dezvoltării rurale în vederea aderării la UE	438
3.9.5. Sprijinul financiar în perioada de preaderare la UE. Pregătirea agriculturii României pentru aderare la UE	440

Capitolul 3.10. AGRICULTURA ROMÂNIEI ȘI POLITICA AGRICOLĂ COMUNĂ DUPĂ ADERAREA LA UNIUNEA EUROPEANĂ ..	445
3.10.1. Alocările financiare pentru agricultură și dezvoltare rurală după aderarea la UE	445
3.10.2. Alocările financiare pentru dezvoltarea rurală	450
3.10.3. Planul Național de Dezvoltare Rurală 2014-2020	457
3.10.4. Sinteză a resurselor financiare alocate și a rezultatelor economice obținute de agricultura României (1990-2018)	458

PARTEA A PATRA EXPLOATAȚIILE AGRICOLE DIN ROMÂNIA	461
--	-----

Capitolul 4.1. EVOLUȚIA EXPLOATAȚIILOR AGRICOLE ÎN LUME ȘI ÎN ROMÂNIA	463
4.1.1. Evoluția exploatațiilor agricole în lume	463
4.1.2. Evoluția exploatațiilor agricole în România	475

Capitolul 4.2. STRUCTURA ACTUALĂ A EXPLOATAȚIILOR AGRICOLE ÎN ROMÂNIA	484
4.2.1. Apariția noilor exploatații agricole după aplicarea Legii fondului funciar 18/1991 ..	484

4.2.2. Efectele legii fondului funciar asupra exploatațiilor agricole.....	487
4.2.3. Dimensiunea economică a exploatațiilor agricole din România	496
4.2.4. Erori majore de politică funciară în agricultura României.....	497
4.2.5. Exploatațiile agricole familiale.....	503
4.2.6. Asociațiile familiale și societățile agricole.....	508
4.2.7. Societățile comerciale agricole pe acțiuni.....	511
4.2.8. Institutetele și stațiunile de cercetări, fermele model ale statului	512

Capitolul 4.3. STRUCTURA EXPLOATAȚIILOR AGRICOLE PE RAMURI DE ACTIVITATE	514
4.3.1. Formele juridice ale exploatațiilor agricole	514
4.3.2. Structura exploatațiilor agricole pe ramuri de producție.....	515
4.3.3. Structura exploatațiilor agricole vegetale	518
4.3.4. Structura exploatațiilor agricole cu efective de animale	522
4.3.5. Sistemul informațional (minimal) al cheltuielilor și veniturilor în exploatațiile agricole fără personalitate juridică	529

**PARTEA A CINCEA
DEZVOLTAREA TERITORIALĂ RURALĂ LOCALĂ ȘI REGIONALĂ..... 533**

Capitolul 5.1. DIAGNOZA DEZVOLTĂRII SPAȚIULUI RURAL ÎN ROMÂNIA.....	538
5.1.1. Cuantificarea gradului de dezvoltare rurală	538
5.1.2. Monitorizarea multicriterială a dezvoltării spațiului rural.....	546
5.1.3. Metodologia de cuantificare a nivelului de dezvoltare rurală al județelor, regiunilor de dezvoltare și regiunilor istorice ale României.....	548

Capitolul 5.2. DEZVOLTAREA RURALĂ LOCALĂ – CONCEPTE, MODELE, POLITICI.....	554
5.2.1. Conceptul de dezvoltare rurală locală în Uniunea Europeană	554
5.2.2. Conceptul european de dezvoltare rurală și locală	560
5.2.3. Dezvoltarea rurală și politicile rurale în Uniunea Europeană.....	562
5.2.4. Dezvoltarea rurală durabilă o necesitate pentru România.....	564

Capitolul 5.3. DEZVOLTAREA REGIONALĂ	568
5.3.1. Dezvoltarea regională în Uniunea Europeană.....	568
5.3.2. Delimitări conceptuale ale dezvoltării regionale	571
5.3.3. Clasificarea regiunilor. Tipologia Nomenclatorului Unităților Teritoriale Statistice (NUTS)	574

Capitolul 5.4. ÎMPĂRȚIREA ADMINISTRATIV-TERITORIALĂ A ROMÂNIEI	578
5.4.1. Istoricul împărțirii administrativ-teritoriale a României.....	578
5.4.2. Regionalizarea actuală a României	584
5.4.3. Regiunile de dezvoltare ale României.....	589
Regiunea de Dezvoltare SUD-EST	592
Regiunea de Dezvoltare SUD-MUNTENIA.....	594
Regiunea de Dezvoltare SUD-VEST OLTENIA	597
Regiunea de Dezvoltare VEST	598
Regiunea de Dezvoltare NORD-VEST	600
Regiunea de Dezvoltare CENTRU	602
Regiunea de Dezvoltare BUCUREȘTI – ILFOV	604
5.4.4. Concluzii cu privire la actuala regionalizare a României	606

Capitolul 5.5. DEZVOLTAREA REGIONALĂ VIITOARE A ROMÂNIEI – ARGUMENTE ȘI PRINCIPII DE OPTIMIZARE STRUCTURALĂ ȘI FUNCȚIONALĂ A ROMÂNIEI SECOLULUI XXI.....	610
5.5.1. Regionalizarea administrativă – un principiu al democratizării europene.....	610
5.5.2. Restructurarea administrativă și dezvoltarea regională a României	611
5.5.3. Poziția instituțională a regiunii în raport cu statul	615
5.5.4. Proiect de Lege a dezvoltării regionale a României (V. Coifan, P.I. Otiman)	616
5.5.5. Concluzii privind propuneri pentru o nouă regionalizare a României.....	617

**PARTEA A ȘASEA
PROIECTUL AGROALIMENTAR ȘI DE DEZVOLTARE RURALĂ
A ROMÂNIEI 2020 – 2040..... 625**

Capitolul 6.1. NEVOIA UNUI PROIECT AGROALIMENTAR ROMÂNESC ...	625
6.1.1. Starea actuală a agriculturii și spațiului rural din România	625
6.1.2. Resursele rurale ale României.....	630
6.1.3. Nivele actuale ale agriculturii și dezvoltării rurale ale României (1990 – 2019).	652

Capitolul 6.2. ECONOMIA RURALĂ ROMÂNEASCĂ ACTUALĂ ȘI NEVOIA RESTRUCTURĂRII SALE	656
6.2.1. Structura actuală a economiei rurale a României.....	656
6.2.2. Economia montană – o mare și nerezolvată problemă a României	660

Capitolul 6.3. OBIECTIVELE PROIECTULUI AGROALIMENTAR ȘI DE DEZVOLTARE RURALĂ A ROMÂNIEI	667
6.3.1. Motivarea elaborării unui proiect național agroalimentar și de dezvoltare rurală a României	667
6.3.2. Obiectivele strategice ale agriculturii și dezvoltării rurale a României	669
6.3.3. Economia agricolă (agrară) – axa centrală a Proiectului agroalimentar românesc	672
6.3.4. Economia montană – șansă pentru extinderea și dezvoltarea spațiului rural în România	676
6.3.5. Economia rurală non-agricolă – pilon al dezvoltării rurale	684
6.3.6. Proiectul agroalimentar și de dezvoltare rurală a României	689
6.3.7. Elaborarea Proiectului agroalimentar al României 2020 – 2040	692

**PARTEA A ȘAPTEA
CODUL RURAL ROMÂNESC** .....

735

Capitolul 7.1. NEVOIA UNUI NOU COD RURAL ROMÂNESC	737
7.1.1. Discrepanțe legislative România – Franța (cazul ADS – SAFER)	738
7.1.2. Legislația rurală interbelică – marea operă de modernizare și armonizare europeană a ruralului românesc	742

Capitolul 7.2. LEGE PRIVITOARE LA ORGANIZAREA ȘI ÎNCURAJAREA AGRICULTURII	754
7.2.1. Transmiterea și ipotecarea proprietății agricole rurale provenite de la Stat și prin Stat	754
7.2.2. Îndrumarea și raționalizarea producției agricole	757
7.2.3. Controlul și încurajarea producerii de sămânță superioară	761
7.2.4. Îndrumarea exploatării pășunilor de interes obștesc	764
7.2.5. Îndrumarea producției viticole și horticole	766
7.2.6. Protecția plantelor cultivate	768
7.2.7. Îndrumarea producției animale	770
7.2.8. Măsuri privitoare la conducerea și exploatarea agricole, la învoielile agricole și la organizarea muncii agricole	775
7.2.9. Măsuri de poliție agricolă	779

Capitolul 7.3. INSTITUȚIILE AGRICOLE NAȚIONALE ȘI LOCALE	784
7.3.1. Camerele de Agricultură	784
7.3.2. Serviciile agricole exterioare	790
7.3.3. Casa Rurală	797
7.3.4. Cooperația agricolă	799

Capitolul 7.4. LEGISLAȚIA PROFESIONALĂ INTERBELICĂ	802
7.4.1. Corpul agronomic	802
7.4.2. Corpul silvic	804
7.4.3. Corpul veterinar	806

Capitolul 7.5. ÎNVĂȚĂMÂNTUL AGRICOL SUPERIOR INTERBELIC	810
7.5.1. Legea pentru înființarea Academii de Înalte Studii Agronomice	810
7.5.2. Legea de organizare a învățământului agricol	815

Capitolul 7.6. CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ AGRICOLĂ	818
7.6.1. Legea pentru înființarea Institutului de Cercetări Agronomice al României și a stațiunilor agronomice	818
7.6.2. Regulamentul pentru organizarea și funcționarea Institutului Național Zootehnic	822
7.6.3. Decret-lege privitor la înființarea Academiei de Agricultură din România	825

**PARTEA A OPTA
DISCURS DE RECEPȚIE ÎN ACADEMIA ROMÂNĂ** .....

829

CUVÂNT DE ÎNCHEIERE	891
Lucrări ale autorului din același domeniu	893
Lucrări ale autorului din alte domenii	895
Bibliografie	897
Index	903